

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre; . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZEKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.

Ezenkívül minden egyszeri közlés után 30 kr belyegdíj fizetendő.

Nagy és többször közlendő hirdetményeket Árkedvezményben részesít a kiadóhivatal.

A „Nyílt tér”-ben közlendő cikkekért szorokint 10 kr fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előzetések, hirdetmények, nyíltéri cikkek stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A szeszipar.

Kézdí-Vásárhely, 1887. nov. 9.

A reformok, mik nem régen a szesz-adó-rendszer körül hozattak, nemcsak a szeszgyárakat irányozzák, de általuk közletről érdeklik az ipart és kereskedelmet is, mivel ezek egymással szoros összefüggésben állanak. Az egyiknek esése vagy emelkedése magával rántja a másikat is, jobban mondva egyenlő súlyal vagy előnnyel hat mindkettőre, úgy, hogy a mint a szeszipar emelkedik, a mezőgazdaságnak is emelkedni kell, fejlődik a szabad verseny s tágul a piacza a terményeknek.

Megérdemli azért, hogy hozzászólásunkat megtegyük, legkivált most, midőn a „Pester Corr.” jelentése szerint a pénzügyminiszter erélyes munkásságot fejt ki az iránt, hogy a regálék reformját megejtve, a szeszmonopoliumot helyesebb kihasználás által jövedelmezőbbé tegye.

A védvámpolitika, mi mindig jobban grasszál a nép között, itt is érezteti hatását, mely miatt az előnyöket, mik hozzáknak illenének, nem mi, hanem Német-és Franciaország huzza. Igen, mert föl-emelte a vámot, s miatta arra sem gabonáinkkal, sem pedig — a többféle állategészségügyi intézkedések folytán — szarvasmarháinkkal nem gravitálhatunk. És ez annál aggasztóbb, mennyivel inkább bizonyos az, hogy többek

között, a különféle természetű depressziók mellett, Románia is számbavehető ellenséggé nőtte ki magát. Ugy a szabad verseny, mint a szesztermelés terén, majd forgalmi vállalatok körül szerencsésen halad előre. Nem lehet aztán bámulni, ha népünk éleltesi feltételeiben sértetik meg, ha a mezőgazdasági válság mindig nagyobb mérvet ölt s a szeszgyárak száma folyton apad.

Ellenség ellenséget ér.

Ha az előbbtől el is tudnánk tekinteni, de ott van a Lajthán tuli rész. Gács- és Csehország szeszfeldíei erős farkas-szemet néznek a mieinkkel, haladnak folyton, úgy, hogy nem sokára kiszorítják a magyar produktumot. Kik edologban némi ismerettel, gyakorlatlaltal bírnak, átlátják, hogy a mily könnyen bekövetkezik ez, épen úgy érthető állításom. Mert hiszen ama vidék a szesztermelésre nézve felette kedvezőnek bizonyult, a feldolgozásra szánt nyers termények jutányos árak mellett alkalmas minőségben szerezhetők be, aztán a mi földolag, fogyasztása oly nagymérvű hogy Magyarország igen sok helyén lehetne találni gácsországi szeszt.

Eme sujtó körülmények okát abban keresem, hogy a szükséges anyag igen előnyösen szerezhető be, mi a mellett, hogy jó minőségű, annyira olcsó, miszerint 16—17 frt értékű krumpliból 100 liter szeszt is lehet előállítani.

Nálunk a szeszfőzéshez többnyire gabona-félék adják az anyagot, melyből a legkörültekintőbb eljárás mellett sem lehet másképp, mint még egyszer annyi anyagból az említett szeszquantumot előállítani. Ezen kedvezőtlen viszonyok mellett még az is van, hogy az adótétel nálunk több, mint a szomszédos helyeken. Gács- és Csehország iparilag üzött szeszgyáraiban 100 liter szesz után 3 frt az adótétel, de nálunk hasonló mennyiségű szesz után 9 frtot, a mezőgazdasági földéknél minden kedvezmény mellett is 5 frtot kell fizetni.

E körülményeket súlyosabbakká teszi ama változott viszony, hogy itt a származott hiányokat a termelő nem pótolhatja a hizott marhák eladásával. Nem, mert, mint mondtam is, a német és francia vámok egész a szükkeblűségig emelkedtek. De ha még számíthatnánk is Bécsre vagy Pozsonyra, a kedvező viszonyok között emelkedett lajthántuli szeszgyárak oly nagy mérvben látják el a külföldi piacot hizott marhával, hogy nekünk versenyezni nem lehet.

(Vége következik.)

Fejér Ignác.

SZEMLE.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága nov. 4-én, a külügyi bizottság pedig 5-én igen érdekes és jelentős üléseket tartottak.

A hadügyi albizottságban Rakovszky István előadó ismertette a költségvetést s

azután kérdést intézett a hadügyminiszterhez az 52 millió hitel felhasználása iránt.

Majd Bylandt-Rheidt gróf hosszabb előterjesztést tett azon intézkedésekről, melyek a rendkívüli hitel által fedeztetettek.

Végül Tisza miniszterelnök felszólalása értelmében a költségvetés általánosságban elfogadta.

Még a magyar nyelv kérdésében merült fel rövid vita.

A külügyi albizottság ülésén Andrassy Gyula gróf kérdést intézett Kálnoky grófhhoz, hogy miként gondolja a bolgár kérdés végleges megoldását? Akarja-e pl. érvényesíteni befolyását, hogy Ferdinánd fejedelem a hatalmak által elismertessék, a mi a szerződésekkel nem ellenkezik?

Kálnoky gróf külügyminiszter Andrassy kérdéseire reflektálva hangsúlyozza, hogy a bolgár nép fejedelmét szabadon választhatja és mi e jogát feltétlenül elismerjük. Koburg herceg személyiségét illetőleg, is a bolgár nemzeti képviselőt választása megfelel a berlini szerződés ama határozatának, hogy a választott fejedelemlnek nem szabad valamelyik európai nagyhatalom dinasztiajához tartoznia.

Elfoglalt álláspontunk az, hogy mi a bolgár kormányt, mint ténylegesen fennállót, elismerjük, de azért a herceget, mint a bolgár trónon legálisan levő fejedelmet, ma el nem ismerhetjük.

Végül a külügyminiszternek külügyi politikájáért elismerés szavaztatott.

A román vámszerződés. Bukarestből azt jelentik, hogy a román kormány már belefáradt a kínos függésbe és aggodásba s a vám- és kereskedelmi viszonyokat illetőleg Ausztriával és Magyarországgal végleges rendezést ohajt. Egyre tisztábban és érzékenyebben jelentkeznek a károk, melyeket a vámbábor a román nyerstermékeknek okoz és az illúziók, melyeket a hazai ipar mester-séges felvirágoztatása felől alkottak, alaposan eloszlottak. Bratiannu miniszterelnök most személyesen veszi kezébe az ügyet s a legközelebbi napokban vagy ő maga fog

A „Szekelyföld” tárczája.

Mari.

(Életkép a modern nővilágból.)

(Folytatás.)

24 éves volt Berner Mari, mikor egy nyári mulatság alkalmával megismerkedett az új joggyakornokkal. Csinos, szép fiú volt; halvány arc, tüzes, fekete, bódító szem, behízelgő, szalonias modor.

A kisasszony nagyon „hercezig”-nek találta s majd egész este vele tánczolt. Másnap azt hitte, kipattan a szíve, annyira örült; „az ideálom”, „az ideálom”, mondogatá félhangon s dalolt, majd zongorázott, hogy öröm volt nézni. Aznap délután meglátogatta a járásbíróét, egy kövér, kiskezű, sima, fehérbőrű asszonyt, ki szintén nagyon ábrándos volt, de talán azért egy egész nap is tudott volna enni.

Elmentek együtt sétálni, s a mikor a kuglizónál voltak, bementek megnézni a játszókát. Ott volt a járásbíró is, meg az új joggyakornok is, az ideál.

A leány azért ment épen oda, mert tudta, hogy ott találja a férfit s mert a kis járásbíróé is örült, ha férjének tudtára adhatta, hogy szomszajik, minek aztán egy pohár sör lön eredménye.

Mari szeretett volna ráborulni az új joggyakornok keblére, megszorítani hevesen,

összeesőkolni milliommzor, úgy égett belől a lelke s úgy reszkettek fehér, finom ujjai, mikor megfogta a pohár hideg fülét; de nem tehetett semmit; komolyan, hidegen, elfogulatlanul kellett szemébe nézni annak az embernek, kiért egy rajongott az az ismeretlen hus, a mit szívnek neveznek. Köveses Gergely ur — mert így hitták a joggyakornokot — jól nevelt emberek szokása szerint udvarolni kezdett. Mari válaszolt rá vidáman, szívélyesen; még hangja rezgése sem árulta el a kebel mélyén tomboló vihart. S mikor már sokáig folyt a beszéd, sétára hitta Mari a kis járásbíróét. A gavalér ajánlkozott kísérőnek, választékos szavakkal kérve ki rá az engedelmet. Kérelmet teljesítették s megindultak sétálni hárman.

Mikor kiérték, a kis erdőig, a kis járásbíróé epret kezdett keresni s a két fiatal magára maradt. A lány alig-alig birt uralkodni magán; szeretett volna futni, messze, messze befutni az erdőbe, kezét fogva a férfinak, s benn az erdő mélyén levette magát a kis tisztás bársonyos füvre, összeölelni, összeesőkolni azt az ideált, a ki most ott állt mellette s nevető, kellemes, de azért egészen köznapias hangon dicsérte az erdő szépségét s beszélt egy jelenlévő erdei tünderről, a ki valószínűleg a kisasszony volt. Messze mentek így, hidegen beszélgetve, közönséges bókokkal és köznapias társalgási tárgyakkal töltve az időt, mikor esni kezdett. A kis

járásbíróé valószínűleg az első esőcseppre elfutott a közeli kis bódéba, mert különben nem hagyta volna magukra a férfit és leányt, magukra s a fiatal kor meggondolatlanságaira.

Az erős tavaszi zápor egészen átázta a lány ruháját s bár sietve mentek vissza, mégis megáztak teljesen. A könnyű nyári szövet rátapadt a lány testére s kitüntette a bájos termet körvonalait. A világban eléggé jártas joggyakornok szédülni kezdett; kezdte kívánni ezt a leányt, kihez előbb nem vonzódott s kivel csak szórakozásból tartotta fenn az érintkezést. Nem gondolta, mikor elkísérte a sétára, hogy ilyen félőrlétebe fogja hozni ez a nő, de a nap bucsuzó sugaraitól ragyogóvá tett vizes ruha úgy tűndöklött néha-néha a lány testén, mint a gyémánt. A zápor már elállt, a nap utolsó sugarait dugdosta át a fák és bokrok között, s kezdett az egész környék abba a kellemes félálomba esni, mit nem lehet leírni, mit csak érezni lehet.

Gyorsan mentek, hamar eljutottak haza; a kapunál az ideál bucsut vett, egy szívélyes kézszorítás volt rá a válasz.

— Szabad lesz hódolatomnak az által adnom kifejezést, hogy tiszteletemet tehessem Nagysádekánál?

— Szabad lesz.

Az anyja, az öreg Bernerné, megrémült, mikor leánya átázottan ragyogó szemeit összehuzva, belépett a sötétes kis szobába.

— Mari! mi lett?!

— Eh! semmi, megáztam egy kicsit; adjatok száraz ruhákat.

— Beteg fogsz lenni; főzők egy kis theát.

— Jó lesz az, de ne félj, nem lesz bajom

— válaszolt a lány, s az égető tüzet úgy el tudta rejteni keblében, hogy az anya nem vett észre semmit.

Egész éjjel azt a villogó két szemet látta, melyek őt nézik; vállait, karjait s azt a reszkető piros száját érezte ajakán. Az álom előlegezett a jövőből egy darabot, s reggel, mikor felébredt, azt hitte, hogy az ifjú karjaiban töltötte az éjet. Önkénytelenül körültekintett, hogy nincs-e mellette, s csak mikor látta, hogy egyedül van, akkor kezdett eszmélni teljesen.

Egész délelőtt csinosította magát s anyjának fel is tűnt ez a szokatlan készülődés. Nevetve nyugtatta meg a lány.

— Tán azt hiszed, hogy gavalért várok? Oh, nem. Egy fiatal ember fog ma alkalmasint jönni, ki tegnap az esőben szívességet tett nekem; azt hittam meg egy csésze theára. Nem is tettem volna, de nem akarok lekötelezettje lenni. Különben nagyon mivelt fiú és kellemes társalgó; legalább szórakoztat.

Az asszonyok belseje egy óriási szinpad,

Bécsbe utazni, vagy öcsését küldi fel. Nov. 16-án mindenestre ismét megkezdik a tárgyalásokat, melyektől ezúttal annyival inkább várnak eredményt, mivel román részről el vannak határozva, hogy a román gabonára és élő állatra vonatkozólag kívánt és épenesen elengedhetlen engedményekért viszont kompenzációjul megadják a lehető legkedvezőbb vámfeltételeket a gyártmányok részére.

A középeurópai szövetség. A német-olasz-osztrák-magyar szövetségről megbízható forrásból jelentik, hogy már a múlt évben megkötötték és Crispienfriedrichsruhei utazásának csupán a részletek megállapítása volt a célja. A szövetség első sorban védelmi és azt tűzi ki célul, hogy Európa békéjét a fennálló szerződések alapján megőrizze. Ha azonban a békét a Földközi tengeren, vagy a szárazföldön magában egy hatalom, vagy pedig valamely hatalom egy másiknak a szövetségében megsérti, a három szövetség támadólag fog fellépni. Ebben az esetben a szövetséges hatalmak hadseregüket és hadihajóikat közösen mozgósítják. Friedrichsruhában a következő részleteket állapították meg: „Minden háborúra vezethető eshetőségre egy általános tervet fognak készíteni a hadsereg és a flotta közös működésére nézve. A közös akciók által elérendő eredmény s a győzelmes háború után tartós béke biztosítása érdekében a három szövetséges hatalom egyikének sem szabad a másik két hatalom hozzájárulása nélkül békét kötni.”

Tanügy.

Titkári jelentés

a „Háromszékmegyei Tanító-társulat” 1885-7. évi működéséről.

(Folytatás.)

V. És most lássuk a tanítói járásköröknek a lefolyt két évi munkásságát rendre.

1. A sepsiszentgyörgyi kör tartott az elmúlt két év alatt két gyűlést, melyeken intézkedett egyfelől, hogy a megyei tanítótestület választmányától és elnökségétől küldött átiratokat végrehajtsa, másfelől megvitatta az őt közelebbről érdeklő iskolai kérdéseket.

2. A sepsi oltvidéki kör tartott az 1885-6. testületi évben két gyűlést és pedig az első 1885. évi nov. 14-én Mikó-Ujfaluban, a másodikat 1886. május 1-én Málnáson. Az 1886-7. testületi évben egy rendkívüli 1887. március 5-én Bodokon és egy rendest 1887. május 7-én Árkoson. Gyakorlati tanítás tartatott a gyűléseken 5. u. m. Mikó-Ujfaluban Biró Anna tanítónő a beszéd- és értelemgyakorlatokból az első osztályban a figyelem felébresztéséről; Kristó István mikóujfalusi tanító a magyar nyelv-

melyen mindenféle jelenet, bonyodalmak, kifejtet, kezdett, sok, sok szindarab történik egyszerre, s azt tudják a világnak mutatni, a melyik éppen szükséges. Egy kaleidoskop-hoz hasonlít a női jellem, mely minden mozdulatra másféle figurát mutat, de sohasem ismétli magát.

E lány egész hidegen el tudta mondani, hogy nem egyebért hitta meg, csak azért, hogy ne legyen lekötözött; pedig a lelke tánczolt örömeiben, hogy ma fényt ragyogtatni fogja, s azt az égő tüzet, a mit az este látott az ifjú férfi szemében, még hevesebb lángokra fogja gyúlasztani. Talán még ma elcsattan az első csók, az első édes, forró csók, reszkető ajaktól reszkető ajakra, kiszíva egymásból a lelket.

Alig várta, hogy délután legyen, s mikor közelget a percz, a négy óra, a látogatás ideje: reszketni kezdett. Pedig azt se tudta, hogy eljön-e.

Eljött. Elegánsan felöltözve jött be a szobába, szép szavakkal köszöntö meg az engedélyt s társalgáshoz kezdtek.

Mindkettő szívében ott égett, a vészes tűz, de hideg köfal volt kettőjük közt az öreg asszony.

Ettől kellett megszabadulni valahogy; érezték mindketten, s bár egyik sem árulta el semmivel, a közös cél mégis az volt, hogy külön legyenek.

— Apropo! nem nézi meg rajzaimat? — kezdé a leány.

— Oh, ha nem terhelem, kérem. Nagy örö-

tanból a „jelző” ismertetéséről. Mindkét tanítás sikerültnek nyilvánították. A málnási gyűlés alkalmával gyakorlati tanítást tartott Erdős Gábor az irvaolvasásból az I. osztályban; tanította a „ty” betűt, mely tanítás szintén sikerültnek minősítették. Az árkosi gyűlésen tanítást tartottak: Cserey Gyula az I. osztályban a számtanból, ismertetve a 17-et; Fábian Károly a VI. osztályban fogalmazási gyakorlatot végeztetett. E tanítások teljesen sikerülteknek minősítették.

Értekezés tartatott 4. Álbú Sándor étfalvi tanító „A tornászat köréből” című tételtől értekezett; Kiss Lajos étfalvi ref. lelkész pedig: „Miképen lehetne a méhészetet legcélszerűbben terjeszteni a nép között?”; Farkas Károly bodoki tanító: „Mikor nevezhető a néptanító népművelőnek?” című tételtől; Vass Pál zaláni tanító „Az irva-olvasás tanításáról” értekezett.

Bírálat volt kettő: az egyik Erdős Gábor által Álbú Sándornak „A tornászat köréből” című értekezésére; a másik Steisz Francziska zaláni tanítónő által Vass Pálnak „Az irva-olvasás tanításáról” című értekezésére.

Tárgyalta a választmánytól áttett kérdések mindenikét. „Minő okok folynak be Háromszékmegyében a nagymérvű gyermekhalandóságra, s ennek csökkentésére mit tehet a tanító?” kérdést kidolgozta Fábian Károly, megbíráta Cserei Gyula.

Szavalt volt 3. Cserei Gyula szavalt „Apotheosis” című költeményt Bajzától; Hosszu Ferencz Szemere Miklósnak „A szerelmes hűbőz” című költeményét.

Mindenik gyűléséből bizottságot küldött ki az illető iskola megvizsgálására, mely bizottsági jelentés az iskolaszékeknek is tudomására hozott.

A bodoki rendkívüli gyűlésen lett szövegezve azon kérelem, mely a tanítók fizetésének pontos kiszolgáltatását célozta s mely a képviselőházhoz lett felküldve. Ezen kérelem az 1887. év április 30-án tartott ülésben a képviselőházban tárgyalatott is, a minek eredménye természetesen az lett, hogy e megyében az államsegély csaknem egy hónappal előbb adatott meg, mint más megyebeli iskoláknak. Az eredmény fölött midőn örömet nyilvánítni én sem késém, egyuttal nem tehetem, hogy a t. kört az eljárás alaki oldalára ne figyelmeztessem. Csupán ennyit: szabályaink értelmében minden ügynek, mely akár egyesektől, akár köröktől jön, a választmány retortáján kell keresztülmenni, ha az különösen nem helyi, hanem általános érdekű. Ennek figyelembevételét jövőre tisztelettel kérem.

Tisztelettel jelentem, t. Közgyűlés, hogy

met s meg vagyok győződve, nagy élvezetet fog nekem általuk szerezni.

Bementek abba a szobába, a melyben a könyvek, hangjegyek, rajzok, hírlapok voltak.

A mama magára maradt; különben is elment gazdasszonykodni; pusztán csak théát nem adhatott uszonnára.

A két szerelmes, vagy szenvedélyes — ha ugyan alkalmasabb a kifejezés — magára maradt.

Egy album volt az asztalon tele a lány rajzaival; azt kezdték nézni. Csinos rajzok voltak benne; különösen a virágok voltak megkapó bájjal rajzolva. Az utolsó lapon egy kettős keret volt rajzolva s ezek egyikébe beleragasztva a Mari fényképe, a másik üres volt.

Az ifju hosszan, elmerengve nézte az arczot, mely a papíron van, s önkénytelenül a valódi arczára emelte szemét. Majd megriadt a lány égő tekintetétől; ugy lobogott valami tébolyító láng abban a szempárban, hogy elárulta volna még kevésbé avatott előtt is a belső forradalmat. Az ifju szótlanul vette ki tárczájából saját fényképét s oda tette a másik mellé az üres helyre, s lehajolva, megcsókolta a lány fényképét ott az album-lapon.

Ezzel a papíra tett csókkal el volt döntve ennek a két embernek az élete.

Elszakadt az önuralom fonalja; a lány örvöngve dobta magát a férfi karjaiba. S az a régi, emésztő tűz, mely évek hosszú során át sóvárogatatta ezt a szomjas leányt, rajongva

e járáskör régi „Sepsi felső oltvidéki kör” címét „Sepsi oltvidéki kör”-re változtatta, miután a „Sepsi alsó oltvidéki kör” szabályaink értelmében megszüntetve lett.

3. A kézdii kör tartott összesen 3 gyűlést. Az első Kézdi-Vásárhelyen 1886. február 6-án, amikor a szabályszerű megalakulást vitte véghez; a második gyűlést 1886. április 30-án Karatnán; a harmadikat Kézdi-Vásárhelyt 1887. május 14-én tartotta.

E gyűléseken volt:

Gyakorlati tanítás: 2, és pedig: Kiss Zsigmond karatnai tanító által az I. osztályban a számtanból, ismertetve a 12-ös fogalmát, mely tanítás „teljesen sikerült”-nek és Szabó Géza kézdívásárhelyi tanító által a leányiskola I. osztályában az irva-olvasásból, ismertetve a „T” és „F” nagy betűket, mely tanítás szintén „teljesen sikerült”-nek minősítették.

Értekezés volt 2. Bathó János albisi tanító értekezett a közp. választmány által kitűzött „Minő okok folynak be a nagymérvű gyermekhalandóságra Háromszékmegyében, s ennek csökkentésére mit tehet a tanító?” Nagy Károly kézdívásárhelyi árvaházi igazgató a következő tételtől: „A jellem, mint a tanítói élet és munkásság vezére; a tanító önművelődésére van-e tér és segédkez nyújtva; mi teendőjük lenne e részben az iskolát fentartó közegeknek?”

Bírálat: 1, Benkő József dálnoki tanító által a Bathó János fent megjelölt értekezésére.

Szavalt 2, és pedig: Szentpétery Mariska altorjai tanítónő, szavalt Kiss Józsefnek „A rab asszony” című balladáját; Cseh Izsák eresztevényi tanító Petőfi Sándornak „Hunyadi László” című költeményét.

Részletes és tanulságos jelentést tett minden gyűlés alkalmával a közoktatásügyi s társadalmi mozgalmak felől tájékoztató bizottság. Ohajtandó, hogy ilyen bizottságot minden járáskör alakítson.

(Vége következik.)

Törvényszéki csarnok.

Kézdi-Vásárhely, 1887. nov. 3.

A kézdizsentléleki ifjuság szépen sikerült tánczvizalmat rendezett folyó évi február 23-án. Kézdizsentléleki Hegyes János, Fábian János és Baróthi György emelkedett kedélyhangulatban hagyták el éjjel után 2 órakor a táncztermet. Hogy a szép nap méltó befejezést nyerjen, betértek az Oláh Domokos korcsmájába. Hozzájuk csatlakozott Kovács Pál is; egy ideig vigan folyt a

tört elő a kebelből; a visszafojtott érzelmek gátát vesztve, rohantak szabadon; elborult a világ előtte csak azt érte, hogy egy forró száj tapad ajkaira. Azt a két sovárgott ajkát szította, azt a kedves, drága nyakat szorította át polyp-karjaival, s minden csepp vére oda tolt az ahhoz a ponthoz, a hol csattogott a csók. Önfeladten, elkábultan, az ismeretlen kéj első élvezésével szorította magához az ideált, esze nélkül suttogva: „Tied, egyedül tied!”

Az ifju, ki talán nem is volt olyan nagyon belebolondulva ebbe a két külön részből, egy nőből és egy daemonból alkotott leányba s eleintén csak kívánta inkább, mint szerette, elvaskult ettől a rajongásból. Önfeladten, felhevűlten szorított magához a leányt s tántorogva estek a pamlagra.

A külső szobában a mama hangja hallzott s hangja elűzte a rózsaszínű felhőt, de nem tudta elűzni a szemek ragyogását, az arcz biborszínét, a tagok reszketését.

A női találakonyaság itt sem hagyta cserben a leányt s gyorsan ledobta gyűrűjét a földre, be a szekrény alá s azt kezdték keresni.

Mikor a mama belépett, már mind a ketten a földön mászkáltak, a gyűrűt keresve.

Szegény anya, te! nem is sejtet, hogy avval a gyűrűvel leányod becsülete is leest; nem is gondolod, hogy ő maga dobta porba mind a kettőt.

Este, mikor már ágyában feküdt a leány

poharazás. Ámde semmi sem állandó a nap alatt, még a bortól lelkesült barátság sem. A jókedvű fiuk összeszólalkoztak, minek eredménye az lett, hogy Kovács Pál eltávozott a korcsmából. A más három legény aztán hirtelen összeegyeztet, hogy a rajtuk elkövetett sérelemért boszút állnak. Sietve felkerekedtek az eltávozott Kovács Pálnak elébe kerülve, utját állták. „Egy-egy kertágacsát törtünk s reá vagdaltunk s azután nem volt semmi baj” — volt a tettesek töredelmes vallomása a végtárgyaláson. De bizony baj lett belőle, mert Kovács Pál a „kertágacsok reá vagdaltásai” következtében súlyos testi sértést szenvedett; miért aztán a kir. törvényszék mindhárom legényt 2-2 havi fogházra s 5-5 frt pénzbüntetésre ítélte.

Polyáni Csutak Pál társával Borcsa Alberttel és szolgálja Német Ferenczcel 1885. augusztus 9-én az erdőre indult fáért. A mint este felé egy utszéli korcsma elé értek, beléfalvi Fekete Imre és egy ismeretlen társa szemben jöven, székel szokás szerint illedelmesen megkérdezték, hogy „hová valók kigyelmek”, mire Csutak Pál nagy nyersen így válaszolt: „másfalusiak vagyunk.” Meglehet, a hang nem tetszett Fekete Imrének, vagy a rövid felelet sértette, elég az, hogy azon székel alapelvelet tartván szem előtt, hogy: „üsd a fejed, hogy meg ne sántuljon”, olyat koppantott a Csutak Pál fejére, hogy az menten elesett. Az orvosi látogatás súlyos testi sértést konstatálván, a végtárgyalás november 4-én megtartatott. Vádolt vakon tagadott mindent, hanem a tanak rávallottak a kézdívásárhelyi törvényszék 1 havi fogházra és 2 frt pénzbüntetésre ítélte.

Czofalvi Király Ferencz csak olyan ember, hogy hitele megmentéseért kész még szabadságát és becsületét is feláldozni. Oh, hogy az ilyen magasztos jellemek nem tudják jobban megválasztani a módot! Az eset különben következőleg történt: Király Ferencz uram erősen sok volt már a rováson a Gáspár Julis korcsmájában. A „feteke táblán” ott díszlett neve sok rendbeli kifizetetlen pálinka-kontó társaságában. Hogy ne bántotta volna ez Király Ferencz uram becsületét lelkét, ki azt tartá, hogy hitel nélkül mit ér az élet? Érezte, mélyen érezte, hogy ha eddigi kontóját ki nem fizeti, vége a vig életnek. Emésztő gondjai között mint vigasztaló angyal jelent meg előtte a szegény, világtalan Albert Julianna alakja, Király Ferencz uram ugyanis megtudta.

s még egyszer átfutott gondolata a napi eseményeken, eszébe jutottak az ifjukori ábrándok, a sok titkos sovárgás, a vágy az ismeretlen után, s beteljesülve látta minden kívánságát. Olyan boldog volt! Azt hitte, fellegeken lebeg, melyek vizzik csendes lebegéssel fenn a levegőben. Beteljesült már minden ábrándja, ép ugy dobta oda magát önfeladten, meg gondolatlanul, mint akkor feltette magában. — Csak a neve nem Arthur, de a többi mind ugy történt, a hogy gondolám. De hinak bár akárminek, nem bánom. Négy napja sincs, hogy ismerem, mégis az övé vagyok; neki adtam magamat s eldobnám magamtól az életet, ha kellene — érette.

Oh! az a percz, mig ajkát szívtá ajkam, oh! az az égető édes pillanat felérne kelet minden ragyogásával, a földi dicsőség minden fényével, föl magával az istenné léttel!!

S a mit így elgondolt magában, a mit a nappal adott, azt folytatta az éjjel.

Az álmadozás csak a napi gyönyörök folytatása volt, s talán most volt legbolderabb életében.

Szerelmük változatlanul tartott hónapokon keresztül, teljesen átadva magukat egymásnak, teljesen befelva a boldogságba.

A leány majd minden éjjel elment kedveséhez, ki egy kis kerti házba költözött volt át a szomszédságba.

Ott élvezték szerelmök gyönyöreit.

(Vége következik.)

V. F.

hogy a vak leánynak — kivel egy házban lakott — pénzcsékéi vannak, melyeknek kamataiból éleget. Kileste, hogy a leány hol tartja pénzt s egy este, mikor tudta, hogy nincs honn, az ablakot felnyitotta, bemászott a szobába, kifeszítette a láda fedelét s 4 firt 20 krt kiemelve, egyenesen a korcsmába ment, kifizette kontóját s csinált magának egy jó napot. Ezen tiltott pénzügyi operáció miatt került Király Ferencz uram a vádlottak padjára, s a törvényszék tekintet nélkül azon nemes intenczióra, mely őt a lopás elkövetésére indította, beismerés alapján, 6 havi börtönrre s 3 évi hivatalvesztésre ítélte vádlottat.

Különfélék.

— **Hymen.** Diszes esküvő folyt le szűk oszladi körben múlt hó 29-én Karatán. Rápolthy Károly nagyborsosnyói földbirtokos esküdött örök hűséget Kőnczei Albert karatnai körjegyző hájos leányának, Zsuzsikának, elite-bálgaink egyik előnyösen ismert alakjának. Násznap volt Rápolthy Gábor kiváló szépségű nejével. Koszorus leányok: Rápolthy Iluska és Rápolthy Boriska kisasszonyok. Esküvő után a menyasszony szülőinél volt lakoma; este a nász népe a völgyen alorjai lakására kísérte az új párt, hol Bartha Mór jószágigazgató rendezett számukra gazdag vacsorát. Vacsora után a kézdivásárhelyi első zenekar nótái mellett késő éjfélig járt a ropogós csárdás. Sok szerencsét kívánunk a házassághoz!

— **Mulatság.** A kézdivásárhelyi jótékony négyesület folyó hó 5-én kezdé meg őszi fillérestélyeinek sorozatát, mely, tekintve azon szokást, hogy minálunk az első estély rendesen igen néptelen szokott lenni, elég szépen sikerült. A buzgó rendezőszék, ugy-mint: Nagy Dénesné, Székely Málna és Málnási Albina urhölgyek, Szabó Gyula és ifj. Jancsó Mózes urak fáradhatlan igyekezetének — hogy t. i. mindenkit személyesen hívtak meg — sikerült akkora közönséget összehozni, hogy a terem csaknem egészen megtelt. A mi aztán hiányzott a számban, kipótolta az az aranyos jó kedv, mely mindenki arczaú ott ragyogott. Az estély műsorát a kézdivásárhelyi tanítói dalkör két pompás dala és Szabó Gyula ur szép, érzelmes szavaiata töltötte ki, melynek lejárta után kezdetét vevé az obligát táncz oly széles jó kedvvel, a mint az egy fillérestélyen szokás. A helyesnek ismerjük el a rendező bizottság azon áldozatkészségét, hogy az első estély érdekében személyesen hordotta ki a meghívót; de ezen eset ne legyen praecedens a jövőbeli rendezőknek. Ez a szokás töröltessék el, mert ez alkalmatlan a rendezőknek s alkalmatlan a közönségnek is.

— **Halálozások.** Kőteles Ágnes, a nagy-névtű Kőteles Sámuel bölcsészeti tanár és író utolsó sarja, folyó hó 6-án reggeli 4 órakor 86-ik éves korában végelegyengülés következtében Kézdi-Vásárhelyt elhunyt. Hült tetemei folyó hó 7-én d. e. 9 órakor rokona Kiss Károly felsőnépisk. tanár házából Fogarasháza szállították, a hol e hó 8-án a szokott ev. ref. szertartás szerint helyezték a közös családi sírba. — Feltorjai Csizsár Károly élete 73-ik, boldog házassága 39-ik évében folyó hó 8-án éjféli 1 órakor meghalt. Temetése 10-én lesz. Béke poraikra!

— **Pap Ferencz** 48-as honvéd-százados, ny. cs. kir. hadnagy, a napokban Szentkatolnán elhalt. A megboldogult nagy nyomorban töltötte öreg napjait; a csekély kegyzoldra volt utalva, mit az orsz. honvéd-szolgálatból alaphoz húzott, s még annyit sem hagyott hátra, mennyiből a temetési költségeket fedezni lehetett volna. Hült tetemei kézdivásárhelyi bajtársai részvéte mellett helyezték örök nyugalomba, kik tömegesen rándultak ki az alkalomból Szentkatolnára, s még anyagi áldozatoktól sem riadtak vissza, hogy a végtisztességtétel bajtársukhoz méltó legyen. Innen vittek ki papot is. Különösen kiemelendő Tóth Sámuel ur, a brassói fellegvár volt parancsnoka, ki jelentékeny összeggel járult a temetés költségeihez. Nemes tettök nem szorul dicsőítésre.

— **Értesítés.** November 15-én a 12—15 éves leányok számára, a közs. leányiskola helyiségében, megnyílik az ismétlődő iskola. Felhívjuk a szülőket, hogy leánygyermkeiket a fenn jelzett napon d. e. 11 órakor pontosan irassák be, mivel ellenesetben illetőkre a törvény szigorja fog alkalmaztatni. Beírási díj: 60 kr. Kézdi-Vásárhelyen, 1887. nov. 8-án. A z iskolaszék.

— **A kézdivásárhelyi jótékony négyesület** folyó hó 12-én a kézdivásárhelyi tanácsház dísztermében fillérestélyt rendez. Rendezők: Székely Ivánné alelnök, Fejér Antal, Balogh Jánosné és alorjai Márton Mariska. Műsor: Fuvola-duett «Drama a tenger fenekén» cz. operette-ből. Előadják Spitzer Dávid és Szentgyörgyi József urak. Szavaltat Thamó Klára urhölgy által. Szavaltat Csizsár Sándor közs. leányiskolai tanító ur által. Fuvola-duett: «A két fülemile». Előbbi urak által. A műsort tánczvizgalom követi. Belépti díj: személyenkint 20 kr. Felülfizetések hála köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté fél 8 órakor.

— **Honvéd-gyűlés.** A »Rikán belőli honvéd-egylet« vasárnap nov. 13-án d. e. 10 órakor Sepsi-Szentgyörgyön a tanácsház dísztermében bizottmányi nagy gyűlést tart, melyre a t. honvéd bajtársak tisztelettel meghívotnak. Az ülés helyéül azért lett Sepsi-Szentgyörgy megállapítva, hogy a tanácskozásban az ottani és erdővidéki 48-as honvédek is minél tömegesebben részt vehessenek, mi annyival is inkább kívánatos, mivel a gyűlés tárgyszorozatába nagyon fontos ügyek vannak felvéve. Minthogy nyílt ülés lesz, részt vehetnek abban nem honvédek is. Az ülésen most is Horváth Ignác 48-as h. h. alezredes, az egyet fáradhatlan elnöke fog elnökölni, ki e napra Brassóból, hol jelenleg lakik, Sepsi-Szentgyörgyre fog utazni.

— **Tűz.** Folyó hó 6-án este 8 órakor Martonfalván a község felső részében özv. Kupán Péternének felgyúlt a csüre, elégett. Vajna Albertnek két csüre, minden takarmánya és gazdasági eszköze, Molnár Zsigmondnak egy ott levő lovas cséplőgépe, onnan átszókott a nyugati oldalra s ott Vajna Istvánnak csüre és istállója, tavaszgabonája és takarmánya s Végh Károlynak egy ott levő nagy gőzös cséplőgépe. Dühös délnyugati irányú szél fújt. Veszélyben voltak a templom, iskola és postahelyiségek is. Isteni gondviselés, hogy a falu nagy része el nem égett. A petőfalviak, márkosfalviak és zabolaik ügyesen mentettek a füst- és lángtengerben. Korán lévén a tűz, ember- és állatáldozat nincs. A kár 8—10 ezer forint. Vajna Albert és Kupán Péterné épületei nem voltak biztosítva. A gyűlés valószínűleg szándékosság-ból származott. — r.

— **Gyergyói hírek.** A gyergyószentmiklósi járás főszolgabírójává a múlt hó 23-án tartott választáson Nagy Tamás 35 szótöbbséggel lett megválasztva. — Műkedvelő zenekör alakult Gyó-Szentmiklóson Kricsa Péter zenetanár vezetésével, mely működését a folyó hó 6-iki fillérestélyen sikeresen megkezdte. — A gy-sztmiklósi rongyos egyletnek e hó 19-én tartandó ünnepélye változatos műsorral lesz tele. Az előkészületek nagyban folynak, a kiküldött bizottságok buzgó működnek az ünnepély minél fényesebb sikerülésén. — Völgyi O. József szintársulata e hó végén jó Gyó-Sztmiklóstra. Előadásait valószínűleg december 1-én kezdi meg. — A veres keresztes egylet fillérestélye folyó hó 6-án nagy és fényes közönséggel folyt le.

— **A brassómegyei evangélikus magyar es-peresség ünnepélyes kihirdetésére** vasárnap délutánra rendkívüli esperességi közgyűlés hivatott össze Csernátfalvára. A királyi engedély kihirdetését a megye összes magyar evangélikus egyházai félórai harangozással fogadták. Az ünnepélyre az összes egyházi felügyelők Brassóba érkeztek, innen Csernátfalvára mentek, hol a csángók, élükön papjaikkal, nagy ünnepélyességgel fogadták a vendégeket.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazok, kik néhai Kőteles Ágnes, feledhetlen nagynénk f.

évi november 7-én végbement temetési tisztegségételen megjelentek s részvétőkkel enyhíteni siettek bánatunkat fogadják a nyilvánosság terén is forró köszönetünket keresztényi nemes cselekedetükért. Kézdi-Vásárhelyen, 1887. nov. 8-án. Kiss Károly és neje Tompa Luiza.

— Megjelent a „Magyar Háziasszony Naptára” az 1888-ik szökö-évre. E naptár, mely immár negyedik évfolyamát járja, a magyar könyvpiacra évről évre méltó feltűnést kelt. Alig hisszük, hogy bárhol is hasonló naptár jelenne meg egy a rendkívül szép kiállítás, mint kitűnő tartalom tekintetében. A jelen (1888) évfolyam 20 ívre terjed és a 4 oldalnyi tartalomjegyzék már magában is egy kis füzetet képez, tanúságot téve a naptár gazdag tartalmáról. A naptár 12 részre van osztva é. p. 1) Csillagászati rész, 5—16 oldal. 2) Általános érdeklő rész, 19—36 oldal. 3) Szép irodalmi rész, 39—104 oldal. 4) Ismeretterjésztő rész, 107—144 oldal. 5) Munkatársi rész, 147—160 oldal. 6) Orvosi tanácsadó 163—163 oldal. 7) Konyhaszati rész, 171—190 oldal. 8) Kertészeti rész, 193—202 oldal. 9) Háztartási rész, 205—224 oldal. 10) Könyvtelvi rész, 227—266 oldal. 11) Hirdetési rész. 12) Tartalomjegyzék. A tartalom főrészeinek ez elősorolása is már élénk képet nyújt a naptár bő tartalmáról; mind az, a mi egy háziasszonyt, egy nőt, egy művelt hölgyet érdekelhet, képviselve van benne s ha a tartalmat közelebbről megtekintjük, úgy találjuk, hogy annak minden egyes cikke szakavatott tollból folyt. Tanulni és szórakozni egyaránt lehet e naptár mellett, mely mű nem is naptár már, hanem inkább a magyar nők, a magyar háziasszonyok nélkülözhetlen évkönyvévé, almanachjává nőtte ki magát. A „Magyar Háziasszony Naptára” csak rendkívüli ajánlásra lehet méltó, különösen ha dus tartalma mellett még jutányos árat is tekintetbe vesszük. A munka ára fizetve 1 firt, kötve 2 firt. Megrendelések a „Magyar Háziasszony” cz. lap kiadóhivatalába, mely e naptárnak is kiadója, intézendők. Megrendelhető bármely könyvkereskedés útján is.

RÖVID HIREK.

A pápa brevet bocsátott ki, melyben mindazoknak, kik ötvenéves áldozati jubileuma alkalmából Rómába rendezendő zarándokutban részt vesznek, vagy e zarándokokhoz lelkileg csatlakoznak, bünbocsánatot hirdet. — **New-Yorkban** ez idő szerint több mint 150 női orvos van. Van köztük olyan is, a ki 5000 font jövedelemmel dísekszik. E női orvosok leginkább csak női betegek gyógyításával foglalkoznak. — **Wagner-szikla.** A Wolfsberg és St. Leonhard közt levő országot mellett egy szikla fedezték fel, mely Wagner Richard, a nagy zeneköltő arcvonásait tünteti fel meglehetősen híven. — **A Michigan-tavon** egy személyszállító hajó elsüllyedt és ötven utas kapitánnyal és legénységgel együtt elsüllyedt. — **Luza** csehszlovák helységben egy 103 éves asszonynak két új zápfoga nőtt. — **Bécsben** Humberger Adolf érdekes jubileumot ünnepelt. A napokban mentette meg ugyanis a 25-ik emberi életet. — **Londonban** a napokban Mozart-ünnepet rendeztek, melyen élőképek is fordultak elő. Mozartot egy félig agyonéhezett ember személyesítette, a ki meglepően hasonlított Mozarthoz. A kiéhezett embernek ettől fogva igen sok a bámulója, sőt a királynőnek is bemutaták. — **Fellázdak** a női betegek a napokban egy nappolyi kórházban. A bőséges betegek az ápoló-nőket elkergették s aztán mindent kidobtak az ablakon. Végre katonái és rendőri segély-hez kellett fordulni. 22 ápolónő és több katoná megsebesült. — **A beszercezei** ref. templomot vasárnap szentelte fel Szász Domokos püspök. — **Leszurtá** a feleségét Szegeden egy napzsámor, mert az nem akart turót enni. — **Zágráb** és Banjaluka közt egy vasúti vonat kisiklott. A kisiklást az okozta, hogy ismeretlen tettesek a sinekbe nagy szegeket elhathározták. — **A görög királyi** pár okt. 27-én tartotta meg a legszükebb családi körben ezüstlakodalmát. — **A pozsonyi** jogász-egylet elhatározta, hogy a város szülőiténének, a mártir-halált halt Batthyány Lajos grófnak díszes emléket emel. — **A befügyminiszter** inn a csákovai lövészcsoapat-egylet feloszlását elrendelte, mert az egylet politikával is foglalkozott. — **Bécsben** önműködő zongorát találtak fel, melynek 2000 darabából álló műsora van, s ezeket szép technikával bár, de kevés érzéssel játssza el. — **Chikagóban** Cleveland elnöknek egy albumot nyújtottak át, melyben 21 nyelven és 9 féle betűvel voltak üdvözlő iratok. — **Sziklaomlás** történt a napokban a gotthard-vonalon. Egyéb baj nem történt, mint hogy az utasok három teljes órát töltöttek a nagy Gotthard alagutban. — **Bodolák** szépmeségyei községben egy fiatal menyecske éjjel, alvó urára rágyújtotta a házat, s hogy az eredményről biztos legyen, ajtót, ablakot szorosan becsukott. A szomszédok azonban eloltották a tüzet s a me-

nyecske a felébredt férj segítségével hatalmasan eldöngögték. — **Mödlingben** az arenában valamelyik páholyból egy kis uszkar nézte végig a minap az előadást, a mi nagyban mulattatta a közönséget. A szinigazgató az uszkar tulajdonosát ezért beperelte. — **Uj vasut** nyílt meg az északi sarkon a nadokban. Az új vonal csak 428 kilométernyire van a híres Gellivara ércbányáig, tehát a föld legészakibb vasutvonala. — **Ausztriában** a múlt tanévben 17,416 népiskola volt 54,467 tanítóval. Az iskolába járó gyermekek száma 2,781,111 volt. 22,027 gyermek testi fogyatkozása miatt nem járhatott iskolába és 406,685 egészséges gyermek nem részesült semmi oktatásban. — **Amerikában** egy bányamunkás egy meredek hegyre vezette a feleségét s revolverrel szegzett rá azon fenyegetéssel, hogy főbe lövi, ha nem veti magát a mélységbe. A nő ez utóbbit választotta s csak arra kérte férjét, hogy egy pillanatra fordítson hátat neki. Ekkor dühösen rontott rá a mit sem sejtő férjre és lelökte őt a mélységbe. — **Doglodinában** egy asszony kétarcu gyermeket szült. A gyermeknek állítólag négy szeme, négy füle és két szája van. Hír szerint e nőnek még három ilyen kétarcu gyermeke született, kik azonban rövid idő alatt meghaltak. — **A pesti ág. hitv. ev. gyülekezet** nov. 13-án ünnepli meg fennállása százéves jubileumát. — **Hirsch báró,** a jótékonyagságról híres párisi bankár, ujabban ismét száz millió frankot oszt ki a zsidó jótékony egyesülések között. — **Kirabolták** a krakaji járásbírószág pénztárát. A pénztárból 700 firtot vittek el. — **Maros-Vásárhelyen** rendszerez bélyegcsontkitásnak jöttek a nyomára. A bélyegcsontkitás 1880. óta folyik. — **Berlinben** a hamis haj viselete újra divatba jön. Az új fejdisz teljesen hamis hajból áll, 60—65 cm. hosszú és két, háromágú hajfonatból áll. — **Uj szentek.** A szentek kollegiuma „Mind szentek” napján a pápa jelenléteben 10 embert avatott szentté. — **A tibetiek** közt még most is szokás, hogy emberbőrt huznak a dobjaikra. E cselekedet rendesen elítélt gonosztevék fejbőrt készítenek ki és pedig egy oldalra két bőrt összevarrva. Állítólag ezeknek a doboknak pompás tompán zúgó hangjuk van. — **Budapecsten** Kovács Ignác iszákos állatorvos vasárnap este felé feleségével sétálni ment s e közben heves szóváltás támadt közöttük, minek vége az lett, hogy az ittas férj zsebkését markolatig a feleségébe dőfte. A nő a halállal vívódik, férjét elfogták. — **Bécsből** vasárnap indították utnak a pápának szánt, összesen 5562 kilogr. súlyú és 60,000 firtig biztosított ajándéktárgyakat. — **Az erzsébetvárosi** kir. törvényszék a zoltáni Kis Lőrinczen elkövetett gyilkosság büntetével vádolt Kis Lajost, mint bűnsegédat, 15 évi fegyházra, Kis Lőrincznét pedig, mint felbujtót tettet, kötél általi halálra ítélte. — **A madridi** törvényszék e hó 4-én kezdte tárgyalni Hillairand pörét, ki Bazaint meg akarta gyilkolni.

Közzgazdaság.

Az 1888-ik évi pécsi általános mü-, ipar-, termény- és állatkiállítás.

Az 1888-ik évi pécsi általános ipar-, termény- és állatkiállítás Pécs sz. kir. város és Baranyamegye törvényhatóságának partfogása alatt Pécsen a városi tornaterén, az azon levő középületekben (a gyermekkereti helyiségekben, a szinkörben) és a még építendő kiállítási csarnokokban tartatik meg. (Egészben 12,600 □ méter nagyságu terület bocsátatik rendelkezésre.)

A kiállítás 1888. évi augusztus hó 12-től számítandó 4 héten át, vagyis 1888. szept. hó 9-ig tart. Az egyes időszaki kiállítások ideje külön szabályzatok által határozatatik meg.

Kiállíthatók: a) Baranyamegyéből minden mezőgazdasági, borászati, erdészeti, bányászati és egyéb őstermelési termény, valamint állatok.

b) Külföldről az a) pont alatt felsorolt termények csak annyiban, a mennyiben azok Magyarországon csak igen gyéren vagy éppen nem fordulnak elő.

c) Kézmű- és gyáripárczikkék Baranya-, Somogy- és Tolnamegyék, vagyis a pécsi kereskedelmi és iparkamara egész területéről.

d) Magyarország egyéb megyéiből olyan iparparczikkek, melyek az 1881. évi XLIV. t. cz. alapján állami kedvezményben részesülő gyárakban állítottak elő.

e) A Királyságon tul levő megyékből fonó-, szövő- és bőriparczikkek.

f) Háziipari czikkek Magyarország minden vidékéről.

